

Voorstel voor een verordening van de Raad tot instelling van de Snellereactiefaciliteit

(2000/C 311 E/14)

COM(2000) 119 def. — 2000/0081(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 18 mei 2000)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag betreffende de Europese Unie, inzonderheid op artikel 308,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De vrede en de vrijheid moeten bewaard blijven, als uitdrukkelijke doelstelling van de preambule bij het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.
- (2) De Gemeenschap is er bezorgd over dat de verbreiding van crisissituaties die de politieke en sociale stabiliteit en de veiligheid aantasten, niet alleen de internationale vrede en veiligheid in gevaar brengen, maar ook beginselen als vrijheid, democratie, eerbiediging van mensenrechten en fundamentele vrijheden en de rechtsstaat.
- (3) Teneinde duurzame economische en sociale ontwikkeling te bevorderen, moet worden voorkomen dat crisissituaties zich verbreiden of tot gewapende conflicten escaleren.
- (4) De Europese Raad van Helsinki op 10 en 11 december 1999 is onder meer tot de volgende conclusie gekomen: „er zullen niet-militaire crisisbeheersingsmechanismen worden ingesteld met het oog op het coördineren en effectiever maken van de verschillende civiele middelen en instrumenten die de Unie en de lidstaten ter beschikking staan, zulks parallel aan de militaire middelen en instrumenten.”
- (5) Het voorzitterschap zet in zijn aan de bovenvermelde conclusies gehechte verslag over niet-militaire crisisbeheersing verder uiteen dat er „snelle financieringsmechanismen, zoals de oprichting van een Fonds voor snelle reactie door de Commissie, moeten worden gecreëerd teneinde sneller geld ter beschikking te kunnen stellen om EU-activiteiten te steunen, om bij te dragen aan operaties die door andere internationale organisaties worden geleid en om, waar nodig, NGO-activiteiten te financieren.”
- (6) Ter ondersteuning van de bestaande communautaire programma's voor samenwerking met derde landen moet er snel en efficiënt worden gehandeld om te bewerkstelligen dat veiligheid en stabiliteit verder reiken dan de grenzen van de Europese Unie, overall waar het leven en de fysieke integriteit van vrouwen en mannen en het respect voor menselijke solidariteit van haar optreden afhangen.
- (7) De vroegtijdige crisisalertheid en het snelle reactievermogen van de Gemeenschap moeten verder worden ontwikkeld om een snelle ontplooiing van financiële en andere middelen mogelijk te maken, teneinde te voorkomen dat crisissituaties zich verbreiden of tot gewapende conflicten escaleren.

(8) In met onveiligheid verband houdende crisissituaties moeten op korte termijn versnelde besluitvormingsmechanismen beschikbaar worden gesteld, om zonodig in tijd beperkte, specifieke, onmiddellijke steunmaatregelen te kunnen treffen, die zonodig als voorlopers op gewone communautaire instrumenten waarnaar de betrokken actie daarna kan worden overgeheveld.

(9) De ingrepen van de Gemeenschap moeten logisch verband houden met de externe activiteiten van de Europese Unie over het geheel genomen, tegen de achtergrond van haar buitenlandse betrekkingen, de veiligheid en haar economische, sociale en ontwikkelingsbeleidsmaatregelen.

(10) De activiteiten die onder de ECHO-verordening ⁽¹⁾, Verordening (EG) nr. 1257/96 van de Raad, vallen, dienen niet krachtens deze verordening te worden gefinancierd.

(11) Overeenkomstig artikel 2 van Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringbevoegdheden ⁽²⁾, dienen de maatregelen voor de tenuitvoerlegging van deze verordening te worden goedgekeurd via de raadplegingsprocedure, zoals voorgeschreven in artikel 3 van dat besluit.

(12) Er is behoefte aan zoveel mogelijk transparantie, zowel bij de tenuitvoerlegging van de financiële hulp van de Gemeenschap, als voor het naar behoren controleren van het gebruik dat er van de kredieten wordt gemaakt.

(13) De behartiging van de financiële belangen van de Gemeenschap en de bestrijding van fraude en onregelmatigheden dienen een wezenlijk onderdeel van deze verordening uit te maken.

(14) Het Verdrag voorziet, voor de goedkeuring van deze verordening, niet in andere bevoegdheden dan die krachtens artikel 308,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Met deze verordening wordt beoogd om, ter ondersteuning van de bestaande communautaire programma's voor samenwerking met derde landen, procedures vast te stellen om een snel, efficiënt en soepel mechanisme op te zetten (hierna „de snellereactiefaciliteit” genoemd), om op crisissituaties of het ontstaan van crisissituaties te reageren en om onmiddellijk financieringsmiddelen te verschaffen voor niet met gevechten samenhangende activiteiten, die verband houden met dringende crisisbeheersings- en conflictpreventiemaatregelen. Dit is bedoeld ter bevordering van internationale vrede en veiligheid, de beginselen van vrijheid en democratie, de eerbiediging van mensenrechten, fundamentele vrijheden en de rechtstaat, als basis voor economische en sociale ontwikkeling in die derde landen.

⁽¹⁾ PB L 163 van 2.7.1996, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

2. De Snellereactiefaciliteit wordt automatisch op gang gebracht in reeds bestaande of opkomende crisissituaties, zoals steeds gewelddadiger omstandigheden waarbij recht en wet op losse schroeven worden gezet, vredeverstoringen, het uitbreken van gevechten, gewapende conflicten, grootscheepse bevolkingsverplaatsingen, of in uitzonderlijke omstandigheden met gevolgen voor en redenen tot bezorgdheid over de veiligheid, of bij grote milieurampen die bedreigend zijn voor de persoonlijke veiligheid, de stabiliteit en de algemene veiligheid.

3. Met de Snellereactiefaciliteit wordt de actieradius van de bestaande communautaire verordeningen uitgebreid, behalve wat de ECHO-Verordening (Verordening (EG) nr. 1257/96) betreft. De specifiek toegevoegde waarde van deze verordening is dat er snel kan worden ingegrepen in zeer gespannen situaties en dat daarbij een combinatie van verschillende steunverleningsinstrumenten kan worden gehanteerd om tot een allesomvattende, logisch samenhangende actie komen in met veiligheid verband houdende noodsituaties. Wanneer de in deze verordening bepaalde acties onder het toepassingsgebied van andere verordeningen vallen, is deze verordening alleen van toepassing indien:

- a) de actie bedoeld is om onmiddellijk en ad hoc te worden gevoerd, teneinde aan de meest dringende, met persoonlijke en algemene veiligheid verbandhoudende behoeften van de samenlevingen en volkeren in derde landen te voldoen; en
- b) indien de actie beperkt is in de tijd, zoals nader aangegeven wordt in artikel 7.

Artikel 2

1. De belangrijkste doelstellingen van de met de Snellereactiefaciliteit te financieren steunmaatregelen zijn om, wanneer er crisissituaties heersen of aan het ontstaan zijn, de openbare orde en de persoonlijke en algemene veiligheid te vrijwaren of herstellen, dialoog, verzoening en bemiddeling tussen verschillende bevolkingsgroepen binnen een samenleving die zich in een crisissituatie bevindt te vergemakkelijken, en schendingen van mensenrechten, etnische, religieuze en gender-discriminatie.

2. De krachtens deze verordening gefinancierde steunmaatregelen kunnen alle niet met gevechten verbandhoudende activiteiten omvatten, ter bestrijding of oplossing van opkomende crises en van ernstige conflictrisico's of het uitbreken van conflicten, en alle organisatorische maatregelen voor de planning, tenuitvoerlegging en controle en het financiële onderzoek van dergelijke steunmaatregelen, waaronder informatie- en communicatiebeheer, technische bijstand en opleiding, de aankoop en/of levering van essentiële producten en outillage, veilig vervoer en alle huishoudelijke uitgaven i.v.m. dergelijke maatregelen, evenals de maatregelen die nodig zijn om de coördinatie van de Gemeenschap met de lidstaten en andere donorlanden, internationale organisaties, niet-gouvernementele organisaties (NGO's) en hun vertegenwoordigers te verbeteren.

3. Indien de maatregelen voor financiering via ECHO in aanmerking komen, worden zij gefinancierd krachtens Verordening (EG) nr. 1257/96. In bijzondere veiligheids- of crisisbeheersituaties kan de Commissie besluiten dat een SRF-interventie doeltreffender is wanneer deze gecombineerd wordt met een maatregel van ECHO. In deze gevallen wordt zowel op de

hoofdzetel als in het veld een strikte taakverdeling tussen ECHO en de Snellereactiefaciliteit aangehouden; met het oog op een zo groot mogelijke algemene samenhang en de veiligheid van de humanitaire hulpverleners wordt echter voor nauwe coördinatie gezorgd.

Artikel 3

1. De communautaire financiering krachtens deze verordening neemt de vorm aan van subsidies.
2. De onder deze verordening vallende steunmaatregelen zijn vrijgesteld van belastingen, heffingen, rechten en douanerechten.

Artikel 4

1. Tot de voor steun krachtens deze verordening in aanmerking komende uitvoeringspartners behoren o.m. nationale regeringen en regeringsinstanties, regionale en internationale organisaties en hun instanties, NGO's en openbare of particuliere ondernemers met ter zake dienende, gespecialiseerde deskundigheid en ervaring.

2. De Commissie mag kaderovereenkomsten sluiten met ter zake bevoegde regeringsinstanties, internationale organisaties, niet-gouvernementele organisaties en particuliere of openbare ondernemers, op basis van hun vermogen om snel crisisbeheersingsmaatregelen uit te voeren. In situaties waarbij unieke persoonlijke deskundigheid vereist is of waarbij de geloofwaardigheid van de operatie en het vertrouwen van de betrokken partijen verband houden met een specifieke persoon — zoals het geval kan zijn bij bemiddelings-, arbitrage- of adviseringsactiviteiten — mag de Commissie contracten met afzonderlijke organisaties of/ondernemers tekenen, ook al is er van te voren geen kaderovereenkomst gesloten.

3. Nadat de Commissie een financieringsbesluit heeft genomen overeenkomstig artikel 5 en zodra zulks praktisch mogelijk is, zal er een financieringsovereenkomst worden gesloten met NGO's, particuliere of openbare ondernemers, die zijn gekozen om de uitvoering van de steunmaatregel te leiden, aan de hand van de bepalingen van de respectieve kaderovereenkomsten.

4. Niet-gouvernementele organisaties die voor financieringsovereenkomsten voor de uitvoering van de steunmaatregelen krachtens deze verordening in aanmerking komen, dienen aan de volgende criteria te voldoen:

- a) zij moeten zelfstandige organisaties zonder winstoogmerk zijn;
- b) zij moeten hun hoofdkantoor in een lidstaat van de Gemeenschap hebben, of in het derde land dat steun van de Gemeenschap krijgt.

Bij uitzondering mag hun hoofdkantoor in een ander derde land zijn gevestigd.

5. Bij de vaststelling of een particuliere ondernemer of een NGO voor communautaire financiering in aanmerking komt, wordt rekening gehouden met de volgende factoren:

- a) de administratieve en financiële beheerscapaciteit van deze organisatie;

- b) haar technische en organisatorische capaciteit om aan de urgentie van de geplande operaties te voldoen;
 - c) haar ervaring op het betrokken gebied;
 - d) haar bereidheid om, indien nodig, aan alle specifieke coördinatiesystemen deel te nemen, die voor de leiding van de betrokken steunmaatregel wordt opgezet;
 - e) haar reputatie en garantie van onpartijdigheid bij de uitvoering van de haar opgedragen taken.
6. De Commissie zal het bij artikel 8 ingestelde Comité in kennis stellen van de keuze van de uitvoerende instantie en van de redenen van die keuze.

Artikel 5

Tot de steunmaatregelen krachtens deze verordening wordt door de Commissie besloten overeenkomstig de in deze verordening neergelegde procedure.

Die maatregelen worden door de Commissie uitgevoerd overeenkomstig de geldende begrotings- en andere procedures, waaronder die welke zijn vastgelegd in de artikelen 116 en 118 van het Financieel reglement van toepassing op de algemene begroting der Europese Gemeenschappen.

Artikel 6

1. Alle krachtens deze verordening gesloten financieringsovereenkomsten of -contracten behelzen de bepaling dat de Commissie, het Fraudebestrijdingsbureau en de Rekenkamer controle ter plaatse mogen uitoefenen volgens de geldende voorschriften.
2. De Commissie mag verificatiecontrole en inspectie uitoefenen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2185/96 van de Raad ⁽¹⁾. De door de Commissie getroffen maatregelen dienen erin te voorzien dat de financiële belangen van de Gemeenschap naar behoren worden behartigd, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2988/95 van de Raad ⁽²⁾.

Artikel 7

1. Geen enkele krachtens deze verordening te financieren steunmaatregel mag communautaire bijdragen van meer dan 12 miljoen euro ontvangen.
2. De uitvoeringsperiode voor alle steunmaatregelen krachtens deze verordening mag niet langer duren dan een beperkte periode van hoogstens negen maanden.
3. Mocht de uitvoeringsperiode in uitzonderlijke gevallen ontoereikend blijken om de in artikel 1, lid 1, aangegeven doelstellingen te bereiken, wegens de specifieke aard of de intensiteit van de betrokken crisissituatie, dan brengt de Commissie uiterlijk één maand voor de afloop van de oorspronkelijke actie verslag uit aan het bij artikel 8 ingestelde Comité. Daarna mag de Commissie het Comité een ontwerp voorleggen voor een uitbreiding van de steunmaatregel en de daarmee verband houdende financiële vereisten voor dezelfde crisissituatie. Deze voortgezette steunmaatregel zal aan de vereisten van artikel 1 moeten voldoen.

⁽¹⁾ PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2.

⁽²⁾ PB L 312 van 9.3.1995, blz. 1.

4. Wanneer de bij deze verordening voorgeschreven steunmaatregelen een communautaire bijdrage van meer dan 5 miljoen euro vereisen of in een uitzonderingsgeval zoals bedoeld in lid 3, neemt de Commissie haar besluit na het bij artikel 8 ingestelde Comité te hebben geraadpleegd.

Artikel 8

1. De Commissie wordt in haar taak bijgestaan door een comité (hierna „het Crisiscomité” genoemd), dat bestaat uit vertegenwoordigers van de lidstaten en wordt voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

2. Wanneer er naar dit lid wordt verwezen, is de raadplegingsprocedures zoals vastgesteld in artikel 3 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, overeenkomstig artikel 7, lid 3, van dat besluit.

Artikel 9

1. Bij de goedkeuring van zijn reglement van orde overeenkomstig artikel 7, lid 1 van Besluit 1999/468/EG houdt het Crisiscomité rekening met de doelstellingen van de Snellereactiefaciliteit en in het bijzonder met:

- a) de noodzaak van snelle besluitvorming en tenuitvoerlegging, gezien de uitzonderlijke, dringende aard van de crisissituaties waardoor men ertoe overgaat van de Snellereactiefaciliteit gebruik te maken;
- b) de nodige flexibiliteit om de veranderingen in de aard van de crisis te kunnen volgen.

2. Het Crisiscomité mag ook alle andere vraagstukken in verband met de tenuitvoerlegging van deze verordening bespreken en in het bijzonder de regelingen voor de wijze waarop de actie wordt gevolgd en, zonodig, naar andere instrumenten wordt overgeheveld, wanneer de steunmaatregel krachtens deze verordening is afgelopen.

Artikel 10

1. De Commissie zal door middel van wederzijdse regelmatige uitwisseling van informatie, waaronder ook informatie-uitwisseling ter plaatse, ervoor zorg dragen dat haar crisisbeheersingsacties daadwerkelijk met die van de lidstaten worden gecoördineerd, teneinde tot een betere samenhang en complementariteit van alle steunmaatregelen te komen.

2. In het belang van de algemene samenhang van de communautaire strategie om snel te kunnen reageren op crisissituaties en zich daarbij van civiele instrumenten te bedienen, kan het Crisiscomité ook een forum zijn voor de uitwisseling van informatie tussen de lidstaten en de Commissie.

3. De Commissie bevordert de coördinatie en de samenwerking met internationale en regionale organisaties.

4. Er zullen de nodige maatregelen worden getroffen om de bijdrage van de Gemeenschap zichtbaar te maken.

Artikel 11

1. De Commissie zal de crisisbeheersingsmaatregelen krachtens deze verordening regelmatig evalueren, om na te gaan of de doelstellingen van die maatregelen zijn bereikt en richtsnoeren aan te geven om toekomstige steunmaatregelen doeltreffender te maken.

2. De Commissie brengt tegen 30 april van elk jaar verslag uit aan het Europees Parlement en aan de Raad, met een beknopt overzicht van de snellereactiematregelen van de Gemeenschap tijdens het voorgaande jaar, en evalueert bij de voltooiing van de krachtens deze verordening gesteunde interventiematregelen, hoe deze zijn uitgevoerd.

Artikel 12

Drie jaar na de inwerkingtreding van deze verordening legt de Commissie het Europees Parlement en de Raad een algehele evaluatie van de krachtens deze verordening door de Gemeenschap gefinancierde steunmaatregelen voor, samen met eventuele voorstellen tot wijziging daarvan.

Artikel 13

Deze verordening treedt in werking op de derde dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.
